

Bir işletmeye yatırım yapıp ortak olmanın belli başlı sebepleri vardır. Bunlardan bir tanesi de o işletmeden kâr payı kazancı, diğer bir deyişle temettü elde etmektir. Bu yazıda temettü ve temettüyle ilgili bazı kavramların neyi ifade ettiği üzerinde duracağız. John Burr Williams'ın dediği gibi sütü için inek, yumurtası için tavuk, temettüsü için hisse senedi.

Temettü

Temettü bir şirketin elde ettiği kârın belirli bir kısmının, şirket ortakları ile paylaşılmasıdır. İşletmenin yönetim kurulu tarafından dağıtılması teklif edilen ve genel kurul tarafından onaylanan temettü miktarı genellikle şirket ortaklarına sahip oldukları pay oranında nakit şeklinde ödenirken, temettünün bazı durumlarda ek hisse senedi şeklinde ödenmesi de mümkün olabilmektedir.

Temettü Dağıtma Oranı

Şirketler yıl sonunda elde ettikleri dönem sonu net kârdan, kanunla belirlenen oranda yedek akçe ayırmakla yükümlüdürler. Yedek akçe ayrıldıktan sonraki kalan tutar, net dağıtılabilir dönem kârını ifade etmektedir. Şirketin dağıtılmasını kararlaştırdığı toplam temettü miktarının, net dağıtılabilir dönem kârına bölünmesiyle “temettü dağıtma oranı” bulunur.

$$\text{Temettü Dağıtma Oranı} = \text{Toplam Brüt Temettü Miktarı} / \text{Net Dağıtılabilir Dönem Kârı}$$

Genellikle belirli bir büyüklük seviyesine ulaşmış, köklü ve düzenli temettü verme alışkanlığına sahip şirketlerin temettü dağıtma oranları daha yüksek olmaktadır. Fakat büyüme odaklı şirketlerde bunun tam tersine elde edilen kârların temettü olarak dağıtılmayıp işletme bünyesinde tutularak yeni yatırımlarda kullanılması tercih edilmektedir.

Hisse Başı Brüt-Net Temettü

Şirketin dağıtacağı toplam brüt temettü miktarının ödenmiş sermaye tutarına bölünmesiyle “hisse başı brüt temettü” elde edilir.

$$\text{Hisse Başı Brüt Temettü} = \text{Toplam Brüt Temettü} / \text{Ödenmiş Sermaye}$$

Kişilerin elde ettikleri kâr payı kazançları vergiye tabi olduğu için brüt temettü tutarından belli bir oranda stopaj kesintisi yapılmaktadır. Söz konusu oran 21 Aralık 2021 tarihine kadar %15 olarak uygulanırken, bu tarihte verilen cumhurbaşkanı kararıyla birlikte %10'a indirilmiştir. “Hisse başı net temettü miktarı” da brüt temettü miktarından %10'luk stopaj kesintisi yapıldıktan sonra her bir hisse senedi başına ortaklara ödenecek net tutarı ifade etmektedir. Menkul kıymet yatırım ortaklıkları ve gayrimenkul yatırım ortaklıklarında dağıtılan temettüden stopaj kesintisi yapılmamaktadır.

$$\text{Hisse Başı Net Temettü Miktarı} = \text{Hisse Başı Brüt Temettü Miktarı} * 0,9$$

Temettü Verimi

Bir şirketin dağıtacağı temettüye hak kazanabilmek için temettü tarihinden önceki gün şirketin hissesine sahip olmak gereklidir. Temettü tarihi geldiğinde şirketin borsadaki hisse fiyatı, hisse başı brüt temettü miktarı kadar düşer. Temettü verimi hesaplanırken bu düşüş gerçekleşmeden önceki fiyat baz alınmaktadır.

Temettü verimi, şirkete yatırılan her 1 TL için ne kadar temettü kazancı elde edildiğini ifade etmektedir. Temettü veren şirketlerin kıyaslamasını yaparken sıklıkla kullanılan oranlardan biridir. Temettü verimi, pay başına brüt temettü miktarının hissenin temettü tarihinden önceki kapanış fiyatına oranlanmasıyla bulunur.

Temettü Verimi = Hisse Başı Brüt Temettü Miktarı / Hisse Fiyatı

Temettü Yeniden Yatırım Planı

Dividend Reinvestment Plan olarak bilinen bu kavram elde edilen net temettünün, temettüyü dağıtan şirketin hisselerinin alımına yönlendirilmesidir. Böylelikle ekstra bir yatırım yapmadan şirketteki ortaklık oranı artar ve sonraki yıl dağıtılacak temettüden daha fazla pay alınabilir. Pasif gelirin düzenli olarak büyütülmesi için en aktif kullanılan yatırım yöntemlerinden biridir.